

Ypsilon Zeeland: Toekomst Beschermd Wonen per 1-1-2021 in Zeeland

Verslag van de digitale informatiebijeenkomst op 11 mei 2021 voor leden van Ypsilon Zeeland en andere belangstellenden.

Inleiding

Wethouder Albert Vader is verhinderd. Josien de Reuver, regioadviseur Brabant & Zeeland verzorgt de inleiding over de Norm voor Opdrachtgeverschap (deel 1 van de presentatie). Chris Hermans, beleidsadviseur gemeente Vlissingen, verzorgt in aansluiting daarop de inleiding over de ontwikkelingen in Zeeland en de voorbereidingen op de nieuwe aanbesteding Beschermd Wonen 2022 – 2025. Beide onderdelen zijn in één presentatie aan dit verslag toegevoegd.

In onderstaand verslag ligt de nadruk op de gedachtewisseling tussen de deelnemers en beide inleiders. Voor de inhoud van de inleidingen wordt verwezen naar de bijlagen. Ter inleiding op de gedachtewisseling worden eerst enkele hoofdlijnen samengevat.

Enkele hoofdlijnen uit de presentatie:

De bekostiging van Beschermd Wonen (BW) is in 2021 gesplitst. Een deel (nl. 1/3 deel) van de rijksbijdrage BW is al in mindering gebracht in verband met de overgang van BW cliënten naar de Wlz. Najaar 2021 wordt bekend hoe groot de definitieve uitname uit de rijksbijdrage BW per centrumgemeenteregio zal zijn. Op dat moment is immers bekend hoeveel cliënten daadwerkelijk overgegaan zijn naar de Wlz. Voor de regio Zeeland moeten we er rekening mee houden dat zo'n 53 % van de BW-cliënten overgaat naar de Wlz en de structurele uitname uit de rijksbijdrage BW zo'n 57% zal bedragen.

Cliënten **die levenslange zorg** nodig hebben zijn overgegaan naar de **Wet langdurige zorg (Wlz)**. Financiering loopt via het zorgkantoor en indicatie gebeurt door het CIZ. Dit kan gaan om 24 uren begeleiding waar cliënten op zijn aangewezen, maar hoeft niet. In Zeeland geldt dat voor ca. 383 bewoners. Het wonen en de behandeling gaan gewoon door, inclusief de uitdaging tot ontwikkeling.

Voor cliënten die **naar verwachting binnen 3 à 5 jaar kunnen doorstromen naar zelfstandig wonen** (met passende begeleiding) blijft de financiering vallen onder de **WMO** (dus via de gemeente); in Zeeland betreft dat ca. 336 bewoners. Overigens is het de vraag of al deze cliënten kunnen doorstromen naar zelfstandig wonen en wellicht kan een aantal cliënten al sneller uitstromen.

De eigen bijdrage van de huidige BW-bewoners zou kunnen wijzigen. De hoogte daarvan wordt landelijk bepaald en geïnd door het CAK (zie <https://www.hetcak.nl/regelingen/wet-maatschappelijke-ondersteuning/meest-gestelde-vragen/beschermd-wonen>).

Op de gelden die de regering nu landelijk beschikbaar stelt voor BW wordt naar verwachting niet bezuinigd, maar de verdeling van die gelden wordt tegen het licht gehouden (wat grote verschillen tussen regio's kan veroorzaken). Het is nog niet duidelijk **hoe de nieuwe verdeling voor Zeeland uitpakt**.

Vanaf 2023 gaat het 10-jarig ingroeipad voor de doorcentralisatie BW van start. Vanaf dat moment ontvangen alle gemeenten volgens een nieuw verdeelmodel, een rijksbijdrage voor BW. De rijksbijdrage die de centrumgemeente Vlissingen ontvangt, wordt stap voor stap afgebouwd. De rol van de centrumgemeente wordt steeds kleiner en rol van de individuele gemeenten groter. Voor zover nu bekend blijven de centrumgemeenten wel verantwoordelijk voor MO (maatschappelijke opvang) en VO (veilige opvang ofwel vrouwenopvang).

Punten uit de gedachteswisseling deelnemers – inleiders

Vraag: Iedere gemeente wordt verantwoordelijk. Hoe bereik je dan rechtsgelijkheid (bijv. uniforme Zeeuwse toegang, grens tussen zelfstandig en beschermd wonen, ondersteuning mantelzorgers) en tevens deskundig maatwerk? Voorkom bureaucratie en ernstige problemen zoals bij andere decentralisaties!

Antwoord: De Wmo gaat er vanuit dat iedere gemeente binnen het kader van de wet, zelf invult hoe de wet uitgevoerd wordt. Mantelzorgondersteuning (onderdeel van de Wmo) wordt ook nu al in iedere gemeente anders ingevuld. Gemeenten hebben juist de opdracht om de uitvoering van de wet optimaal te laten aansluiten bij de specifieke omstandigheden in hun gemeente.

De gemeenten ontwikkelen in samenspraak met allerhande betrokkenen richtlijnen die als contractvoorwaarden gaan gelden voor zorgaanbieders (“Norm voor opdrachtgeverschap”). De Norm voor Opdrachtgevers is echter niet hetzelfde als de contractvoorwaarden die gehanteerd worden bij de aanbesteding BW 2022-2025. De Norm voor Opdrachtgeverschap BW-MO gaat over de niet-verblijvende samenwerkingsafspraken tussen de gemeenten op het gebied van BW en MO met ingang van 2022. Voor het opstellen van deze samenwerkingsafspraken worden nu diverse belanghebbenden benaderd via digitale bijeenkomsten om input te leveren.

Er komt een steunpunt en een onafhankelijk deskundige om de gewenste ontwikkelingen te stimuleren en zo nodig knopen door te hakken. Een onderzoek van de Stichting Hersteltalent heeft tot doel om ervaringskennis vanuit het cliëntperspectief toegankelijk te maken voor beleidsmakers. De privacy van de cliënt en goede samenwerking in de triade (hulpverlener-client-naaste) zijn beide belangrijk en vragen beide om zorgvuldige en aanhoudende aandacht.

Vraag: In voorgaande jaren zijn in 4 proefgebieden ontwikkelingen uitgewerkt door gemeenten en zorgaanbieders: 1. Toegang/afwegingskader (OSR), 2. Cliëntperspectief (Walcheren), 3. Preventie (OSR), Financiën (Z-Vlaanderen). Wat is er met de waardevolle resultaten gedaan? Voorbeelden: wachtlijst niet toestaan, cliëntgebonden budget, bij beleidsontwikkeling vanaf de start ervaringsdeskundigheid mee laten doen, goede preventie vraagt investering in voldoende voorzieningen. Pakken de gemeenten hun regierol nu op door bij de inkoop de waardevolle resultaten als voorwaarden te hanteren?

Antwoord: De wijze waarop de resultaten van de 4 proeftuinen meegenomen worden in het nieuwe beleid en in de aanbesteding BW verschilt per onderwerp. Na verloop van tijd zijn ook de accenten binnen deze 4 thema's veranderd. Zo heeft het belang van ervaringsdeskundigheid meer aandacht gekregen en wordt dit uitgangspunt breed gedeeld, maar dit geldt bijvoorbeeld niet voor het werken met cliëntgebonden budgetten in de bekostiging. Hierover zijn er (ook landelijk) uiteenlopende standpunten.

Vraag: Hoe wordt in de aanbesteding BW straks rekening gehouden met voldoende gevarieerd aanbod, ook voor cliënten met een EPA in combinatie met verslaving (al dan niet in combinatie met ernstige agressie)? Wordt voor deze groep cliënten samengewerkt door de gemeenten? Hoe zit dat met kleine ondernemers die dagbegeleiding aanbieden, soms gericht op een bepaalde doelgroep?

Antwoord: Ook voor de groep cliënten met een EPA in combinatie met verslaving (al dan niet in combinatie met ernstige agressie) wordt door de 13 gemeenten samengewerkt.

Bij de nieuwe aanbesteding BW 2022-2025 willen de gemeenten bewerkstelligen dat meerdere gecontracteerde aanbieders ook BW aanbieden aan cliënten met een EPA in combinatie met verslaving (al dan niet in combinatie met ernstige agressie) zodat er ook voor deze cliënten voldoende gevarieerd aanbod is. In de huidige situatie zijn er diverse aanbieders die cliënten met deze combinatie niet in zorg nemen waardoor de zorg minder goed toegankelijk is voor deze groep cliënten en het aanbod mogelijk niet voldoende gevarieerd is. In de nieuwe aanbesteding is dit een belangrijk aandachtspunt.

Vraag:

Hoe zit dat met kleine ondernemers die dagbegeleiding aanbieden, soms gericht op een bepaalde doelgroep?

Antwoord: In principe kunnen ook kleine ondernemers die dagbegeleiding aanbieden, soms gericht op een bepaalde doelgroep, in aanmerking komen voor een contract als ze aan de voorwaarden voldoen. Dagbesteding valt in de regel onder de reguliere, lokale Wmo. Dit wordt niet centraal Zeeuws breed aanbesteed maar per gemeente afzonderlijk of per subregio (bijv. door de 3 Zeeuws-Vlaamse gemeenten gezamenlijk).

Vraag: Mantelzorger/naaste te zijn van iemand met een ernstige psychiatrische aandoening kan een zware emotionele belasting met zich meebrengen. De betekenis daarvan kwam in de presentaties niet aan de orde. Wanneer wel?

Antwoord: In de Wmo (en dus ook bij BW) gaan we ervanuit dat in het ondersteuningsplan dat samen met de cliënt wordt opgesteld, aandacht is voor de eventuele ondersteuning van de mantelzorgers en naasten. In de praktijk krijgt dit onderdeel wellicht te weinig aandacht. We kunnen voorstellen dat in de sessie(s) die de komende maanden nog georganiseerd worden dit onderwerp in ieder geval aan de orde gesteld moet worden. Vertegenwoordigers van Ypsilon en van het Zeeuws platform GGZ zullen eventueel worden uitgenodigd om inzichten en juist ook hun gevoelens over te brengen aan verantwoordelijke sleutelfiguren. De werkgroep inkoop heeft al contact opgenomen met MIND (landelijk). Chris Hermans heeft aangegeven bij deze werkgroep dat het wellicht een betere oplossing is om Ypsilon en het Zeeuws platform GGZ te benaderen. Zij weet niet of dit nog aangepast wordt.